Selv om det ikke var forudset, har udviklingen villet, at det er mig, der skal holde åbningstalen ved Venstres landsmøde i Herning 1978.

Venstre holder landsmøde i en særlig situation - en anden situation, end vi havde ventet for blot nogle få måneder siden. Det er et landsmøde, hvor opmærksomheden vil være henledt på os.

Ikke fordi man venter rivninger ved Venstres landsmøde - dem har man spejdet efter andre steder - men fordi dette landsmøde holdes på en politlsk-historisk baggrund.

En vel overvejet beslutning.

Det var ikke uden betænkeligheder, at Venstre besluttede sig til at gå i regering sammen med Socialdemokratiet, men det er en vel overvejet beslutning, vi lægger frem til landsmødets bedømmelse. Vi har samarbejdet med hinanden i mange situationer men aldrig på regeringsplan. Det er vel i det hele taget første gang, at to partier med så forskellig holdning er gået i regeringssamarbejde herhjemme. Det skete da også først efter yderst vanskelige forhandlinger, hvor det lykkedes at nå frem til et forsvarligt grundlag for en fælles økonomisk politik med det klare sigte efterhånden at løse Danmarks alvorlige økonomiske problemer.

Ikke et brud med Venstres linie.

Det ville ikke være urimeligt, hvis en og anden Venstre-mand spurgte, om det, der nu er sket, ikke er et brud med Venstres fortid. Både ja og nej. Ja, fordi et sådant samarbejde ikke har kunnet gennemføres før på et rimeligt grundlag. Nej, fordi samarbejdet er i klar overensstemmelse med linien i Venstres politik. Jeg behøver ikke at gå tilbage fra før og omkring århundredskiftet for at fastslå dette. Jeg behøver kun at gå tilbage til Venstres landsmøde sidste år. Da sagde Poul Hartling bl.a.: "Den begyndende samling af de liberale kræfter er den øjeblikkelige forudsætning for, at der kan føres ansvarlig politik i Danmark". Han sagde videre: "Blandt meget andet har der i sommer været talt om en bred regering, der skulle omfatte både Socialdemokratiet og liberalt indstillede partier. Umiddelbart lyder det besnærende. Hvis man i en flertalsregering kunne fastlægge en langsigtet politik, var den mulighed bestemt en overvejelse værd. Vi skylder danske vælgere at gøre, hvad der kan gøres, for at mange års politiske fejltagelser kan rettes op. Men der er i øjeblikket intet, der tyder på, at Socialdemokratiet er parat til noget sådant. Det er ikke realistisk, siger man. Det betyder oversat til jævnt dansk: det er ikke muligt af hensyn til LO. Jeg behøver næppe at føje til, at en placering som gidsel i en regering, der skal føre

socialdemokratisk politik, ikke frister Venstre".

Firkløversamarbejdet en forudsætning.

Det er givet, at forudsætningen for, at der i dag har kunnet dannes en Venstre-socialdemokratisk regering, er, at vi sidste år startede på det, der blev kaldt det begyndende politiske kraftcenter, og at Venstre i år tog initiativet til det såkaldte firkløversamarbejde. Det erkendes af statsministeren, og det understreges af udviklingen. Indtil for få måneder siden var der ikke andet alternativ til en socialdemokratisk regering end en liberal - og den eksisterede kun på papiret. Det alternativ var ødelagt af et tredie parti, der i virkeligheden ud fra snævre partiinteresser er mest interesseret i en socialdemokratisk ledelse af Danmark. Havde dette parti villet, havde vi haft en liberal regering i dag. Men det ville det ikke.

LOs holdning.

Den nye regeringsmulighed fremstod dels af det pres, det liberale samarbejde øvede, og dels af den alvorlige økonomiske og beskæftigelsesmæssige udvikling. Socialdemokratiet bøjede sig for kendsgerningerne og overvandt for første gang sig selv.

Jeg synes, der er grund til at anerkende Anker Jørgensen og andre ansvarlige socialdemokrater for, at de turde trodse LO. Det er aldrig sket på samme måde før, og det viser situationens alvor. Det er glædeligt, at den nu er gået op for Socialdemokratiet. Der bliver brug for at vise mod over for LO også i senere situationer. Man kan - dette være en indskudt bemærkning - til tider være i tvivl om, hvorvidt LOs øverste top i virkeligheden føler ansvar over for den økonomiske udvikling og arbejds løsheden. Det synes at skulle være regeringens sag - man tænker mest på at hytte sine egne.

Jeg er overbevist om, at den teatertorden, der har kunnet høres fra de højere LO-kredse, ikke vinder genklang hos den almindelige dansker - heller ikke hos det menige LO-medlem, der uden tvivl sætter samfundssolidariteten højt.

En klar linie fra landsmødet 1977.

Venstre er i dag med i et regeringssamarbejde med Socialdemokratiet, men der er ingen, der har påstået - og heller ingen, der kommer til med rette at kunne påstå - at Venstre er gidsel for en socialdemokratisk politik. Det er to partier - to meget forskellige partier - der i fællesskab har erkendt situationens alvor og taget konsekvensen af den. Venstre har været parat til at tage denne konsekvens for

længe siden. Det fortjener anerkendelse, at Socialdemokratiet nu også er det.
Der er ikke et brud med Venstres politik i det, der er sket.
Det er tværtimod en klar linie også fra den politik, der blev lagt frem på sidste års landsmøde.
Formålet med samarbejdet.
Og hvad vil vi så med samarbejdet? Man kan vel sige, at der er to hovedmål. Det ene er at prøve at stabilisere økonomien og skabe en bedre beskæftigelse. Det andet er, at vi ønsker at være med til at stabilisere de politiske forhold i Danmark. Jeg håber, at begge dele lykkes. Det stiller krav til V og S - men det stiller også krav til andre partier i Folketinget. Og da især til dem, der har talt allermest om samarbejdet hen over midten af dansk politik.
Jeg ved, at det løbende vil blive diskuteret, om nu dette eller hint parti har nået mest i den eller den situation. Jeg vil advare de to partiers folk mod at holde løbende vandreudstillinger over, hvilket parti, der har givet eller fået mest. Venstres folk skal nok selv være i stand til at se, hvad Venstre har nået. Det samme må gøre sig gældende hos Socialdemokratiet.
Det er ikke et samarbejde frem mod år 2000, der er lagt op til.
Det er et samarbejde, der skal løse ganske bestemte opgaver.
Det gælder økonomien, det gælder beskæftigelsen. Jeg vil advare mod at tro, at der bliver tale om hurtige løsninger, men jeg tror, at vi ved fælles hjælp - og her påkalder jeg igen ansvar og samarbejdsvilje hos andre partier - kan få skuden vendt.
Det liberale samarbejde.
Der er dem, der siger, at nu lykkedes det alligevel Anker Jørgensen at få splittet oppositionen. Om dette vil jeg sige, at Venstre naturligvis vil være helt loyal i regeringen. Det skal ingen tvivle på. Hvad vi enes om i regeringen, det står vi ved. Men når det er sagt, skal det lige så stærkt understreges, at Venstre er et liberalt parti. Det er klart, at vi kun taler for os selv, men vi føler os som det borgerligt-liberale Danmarks repræsentant i denne regering. Jeg har fået en klar opfattelse af, at mange borgerligt-liberale vælgere også uden for Venstres kreds føler det sådan. Og vi slipper ikke det liberale samarbejde.
Ingen skal være i tvivl om, at Venstre gerne havde set en bredere regering, en regering, hvor både K og R var med. Men denne regering var ikke nogen mulighed.
De radikale.

Der blev talt hårde ord til Venstre fra Det radikale landsmøde Jeg skal ikke gengælde dem, for jeg forstår fuldt ud de radikales situation. Den er der ingen, der misunder dem. Men når de radikale på deres landsmøde taler om et for svagt regeringsoplæg, vil jeg nok spørge: tror nogen virkelig, at vi havde nået
et stærkere resultat, hvis der havde siddet radikale med ved forhandlingsbordet? og en SVR-regering, som de radikale så brændende ønskede! Det ville i afgørende situationer have stået 2-1 jeg behøver ikke at fortælle, til hvilken side. En SVR-regering var en umulighed - en SVKR-regering havde været ønskelig, men det var altså ingen mulighed.

Tak til C, M og Q.

Socialdemokratiet har før haft regeringspartnere, der optrådte som støttepartier. Jeg kan sige, at Socialdemokratiet ikke er støtteparti til Venstre - Venstre er heller ikke støtteparti til Socialdemokratiet. Det er to selvstændige partier, der ud fra øjeblikkets behov har brudt et samarbejdsmønster. Efter min bedste opfattelse er dansk liberal politik ikke blevet svækket derved. Jeg tror, det vil vise sig, at den i realiteten er blevet styrket.

Jeg føler trang til at sige tak for den forståelse, der i vide kredse har mødt denne regering både i befolkningen og blandt de partier, vi føler os knyttet til. Jeg vil ikke mindst sige tak til Det konservative Folkeparti, til Centrum-Demokraterne og til Kristeligt Folkeparti for gode ønsker og for tilsagn om støtte.

Venstre skal til gengæld af alle kræfter slås for de liberale partiers fælles synspunkter i regeringen. I denne situation er der også brug for et liberalt samarbejde. Der vil også blive det senere.

Venstre lige så meget Venstre ved næste valg.

Jeg ønsker at slå fast, at et samarbejde mellem to så vidt
forskellige partier som Socialdemokratiet og Venstre kun kan blive et samarbejde om løsning af bestemte spørgsmål. Vor grundholdning er på væsentlige områder forskellig. Den er det i vort principielle syn på den økonomiske politik. Den er det i vort syn på forholdet mellem den enkelte og statsmagten. Den er det i kultur- og skolespørgsmål. Her er der ingen bro mellem vore principielle holdninger. Eller sagt på en anden måde: Venstre vil være lige så meget Venstre, når vi går til valg, som vi er det i dag.